

פסיכופתולוגיה למתקדמים

שירלי אילת גרינברג

מטרת הקורס: הבנת הפרעות נפשיות והרחבת היכולת לאבחן ולתאר אותן מזוויות משלימות ומגוונות, סביב צירים של אבחנה פנומנולוגית, אבחנה פסיכודינמית ודוגמאות מחקרים עדכניים. היכרות עם גישות אבחוניות שונות לפסיכופתולוגיה, ועם מאמרים נבחרים המאירים את התופעות מזוויות שונות.

הסטודנטים מצופים בסוף הקורס להציג מקרה הכולל: סיבת הפניה, רקע, אבחנה פנומנולוגית, אבחנה מבדלת, אבחנה פסיכודינמית וזווית אבחנתית נוספת על פי בחירה.

תכנית הקורס

פסיכופתולוגיה: הגדרות, גישות, תיאוריות ואבחנות

1. הצגת הקורס. מהי פסיכופתולוגיה – הגדרות, חזרה והיכרות עם שיטות לסיווג והבנה. דוגמאות.
2. DSM-5: למידת השינויים בחשיבה האבחונית, השוואה לסיווגי ICD-10. דוגמאות בדגש על סכיזופרניה, הפרעות אפקטיביות, ASD.
3. חיבור בין DSM, ICD, לבין "איש העכברושים" (פרויד) ומחקרים עדכניים על "גועל" ואובססיה.
4. אבחנה דינמית – מטרה, מבנה ויישום אבחנתי. היכרות עם PDM.
5. פסיכופתולוגיה מגישות תיאורטיות שונות – מבט על וטבלה מסכמת.
6. מנגנוני הגנה, כוחות אגו, הזדהות השלכתית.
7. ארגון אישיות והפרעות אישיות: DSM, ICD, קרנברג, הבנות קוגניטיביות התנהגותיות (DBT).
8. PTSD וטראומות מורכבות: תגובות מצביות והשפעת טראומות מצטברות (פגיעות מוקדמות).

פסיכופתולוגיה: קריאת מאמרים נבחרים

9. שיגעון והתפרקות: וויניקוט - "השימוש באובייקט", "x,y,z" ו"פחד מהתמוטטות".
10. הפרעת אישיות אנטי סוציאלית: DSM, ICD, וויניקוט "הנטיה האנטי חברתית", מחקרים עדכניים על תוקפנות ועל סביבה לעומת תורשה.
11. פסיכופתולוגיה בראי הבלט: מצבים פסיכויים ועוד. דר' דניאל רובינץ.

12. הערכת תפקוד חיובי, נתינה ואושר, שימור האנושיות כמאבחים ומטפלים.
13. הכרה והרס – התפתחות ההבנה האינטר סובייקטיבית לגבי פסיכופתולוגיה.
14. מפגש אחרון – סיכום ודוגמאות מקרים מתוך מבחני התמחות.

דרישות הקורס

1. נוכחות בשיעורים - חובה.
2. קריאת חומר בבליוגרפי - על פי הכוונת המרצה מתוך הרשימה המצורפת.
3. נוכחות והשתתפות פעילה – 20%.
4. משימת סיכום הקורס: הצגת מקרה הכולל: סיבת הפניה, רקע, אבחנה פנומנולוגית, אבחנה מבדלת, אבחנה פסיכודינמית וזווית אבחנתית נוספת על פי בחירה. עד 3 עמודים - 80%.

בבליוגרפיה

מסודרת על פי מספרי הנושאים הנלמדים, כפי שמופיעים לעיל.

קריאת חובה מסומנת ב *.

רוב חמרי הקריאה יימסרו לסטודנטים וגם יסוכמו במהלך השיעורים.

נושאים 1, 2:

1. DSM-5: American Psychiatric Association: Diagnostic and statistical manual of mental disorders, (2013). American Psychiatric Publishing.*
2. ICD-10:
הסיווג והאבחון הפסיכיאטרי לפי ארגון הבריאות העולמי, בעריכת איגוד הפסיכיאטריה בישראל ומשרד הבריאות, מהדורה עברית (1995), הוצאת דיונון.*
נושא 3:
3. פרויד, ז. איש העכברושים (1909), קוגיטו, ספרים הוצאה לאור, 2004.
- 4 . Olatunji B, Tart C et al: Specificity of disgust vulnerability in the distinction and treatment of OCD. Journal of Psychiatric Research 45 (2011), 1236-1242*
נושאים 4, 5:
5. Perry S, Cooper A and Michels R: The Psychodynamic Formulation: It's purpose, structure and clinical application. The American Journal of Psychiatry (1987); 543-550*
6. PDM: Psychodynamic Diagnostic Manual (2006). Silver Spring, MD: Alliance of Psychoanalytic Organizations.

נושא 6:

7. חוברות לימוד ברה"ן, צה"ל, 2009-2012.

8. פרויד, א. האני ומנגנוני ההגנה. הוצאת דביר (1977).

9. אוגדן, ת.ה. הזדהות השלכתית והשלישי המשעבד (1994). בתוך: על אי היכולת לחלום (2011).
הוצאת עם עובד, ת"א.*

נושא 7:

10. Kernberg, O. Structural Diagnosis. In: Severe Personality Disorders (1984) New-Haven:
Yale University Press. pp. 3-26.

11. בודנר, א. הבסיס התיאורטי והקליני ל DBT להפרעת אישיות גבולית (2009). חוברת לימוד ברה"ן, צה"ל.

נושא 8:

12. DSM, ברומברג וסטולורו. בתוך: אילת גרינברג, ש. (2012), פגיעות מוקדמות והשפעותיהן המאוחרות.

נושא 9:

13. ויניקוט, ד.ו. עצמי אמיתי, עצמי כוזב (2009), פרקים נבחרים מתוך הספר. תל אביב: עם עובד.:

"פחד מהתמוטטות" עמ' 287-300

14. ויניקוט, ד.ו. משחק ומציאות (1995), פרקים נבחרים מתוך הספר. תל אביב: עם עובד.:

"השימוש באובייקט" עמ' 106-113. ומתוך פרק 7: עמ' 115-117.

נושא 10:

15. ויניקוט ד.ו. הנטייה האנטי חברתית (1956). מתוך עצמי אמיתי עצמי כוזב (2009), 154-166.

16. Caspi A, McClay J. et al: Role of genotype in the cycle of violence in maltreated
children. Science (2002); 297, 851-854.

17. Flanders J.L, Leo V et al: Rough and tumble play and the regulation of aggression: An
observational study of father- child play dyads. Aggress. Behav. (2009), 35(4), 285-295

נושא 11:

נושא 12:

18. Joseph S, Wood A. Assessment of positive functioning in clinical Psychology: Theoretical and practical issues. Clinical Psychology Review (2010).

19. Dunn E, Aknin L and Norton M. Spending money on others promotes happiness.

Science (2008), 319, 1687-1688.

20. מקוויליאמס נ. שימור האנושיות שלנו כמטפלים (2007). תרגום: צבי גיל, פורום "אספה" פסיכולוגיה עברית.*

נושא 13:

21. Ogden TH. Bion's Four principles of mental functioning. In: Rediscovering Psychoanalysis: Thinking and Dreaming, Learning and Forgetting (2008), The New Library of Psychoanalysis.

22. Benjamin, J. (1995). Recognition and destruction: An outline of intersubjectivity. In Like Subjects, Love Objects: Essays on Recognition and Sexual Difference. New Haven: Yale University Press. *